

HET HEEMKAMP , Gehouden te ST.OEDENRODE van 9 tot en met
12 juli 1969. Verslag van M.J.de Wit. (II)

Ik was met het kampverslag zover gekomen, dat ik het 15e eeuwse slot Dommelrode beschreven had, dat een tijd lang, nl. van 1819 tot 1954 een klooster was van de Reguliere Kanunnikessen van St. Augustinus en sinds 1963 gemeentehuis. In het oudste gedeelte, het vroegere kasteel, zijn de trouwzaal, raadzaal, de kamers voor de burgemeester, voor B. & W. en voor de Secretaris. In het omstreeks 1825 aangebouwde pensionaat zijn ondergebracht de afdelingen algemene zaken, financiën en burgerlijke stand met bevolking. Deze laatstgenoemde afdeling had uiteraard mijn bijzondere belangstelling. Als "deskundige" zag ik al gauw, dat het, om vlug inlichtingen te kunnen geven uit het bevolkingsregister, daar veel praktischer was ingericht dan in Gemert.

Ondertussen was het tijd geworden voor de lunch. Hiervoor was het café "Den Boskant" van M. Habraken uitgekozen, gelegen aan de weg naar Best bij de driesprong van de weg naar Liempd. Hier werd het lunchpakket aan ons uitgereikt, dat de Heemkampers smakelijk verorberden. Na een uur stapten we op, om de stalen meubelfabriek n.v. Oda te gaan bezichtigen. Deze fabriek is gesticht door H. J. van de Kamp, die in 1905 in St. Oedenrode was komen wonen als zelfstandige dorps-smid; hij had een hoef-, grof- en kachelsmederij, zoals dat in die tijd heette. In de folder, die men aan de bezoekers uitreikt, is op de eerste bladzijde een nota afgedrukt van 1907, waarop men kan zien, dat hij in die tijd ook al in motoren en rijwielen handelde en in huishoudelijke artikelen. In 1914 werd begonnen met bakovens en kort daarna, toen in Noord-Brabant de electrificatie begon, met lichtmasten en plaatstalen deuren voor transformator-huisjes en Philips apparatenkasten. In 1929 werd het eerste stalen meubel gefabriceerd. Met de N. V. J. Arend werd samengewerkt, wat in 1967 tot een fusie leidde. Met het bedrijf, in 1952 in Geldrop opgericht, beslaat de N. V. Oda Staalwerk thans een oppervlakte van bijna 5 ha. De producten bestaan thans voornamelijk uit plaatstalen kantoor- en bedrijfsmeubelen. De deelnemers van het Werkkamp werden in groepen van ± 25 personen rondgeleid. Wij konden het hele productie-proces volgen, beginnend bij de zware persen, die met één slag een stalen plaat over de hele

lengte ombuigen met twee of drie hoeken erin, verder het aaneelassen, ontvetten, fosfateren en lakken, het monteren en tenslotte het inpakken voor de verzending naar diverse landen van Europa of naar andere werelddelen. Voor we de fiets weer gingen pakken, brachten we nog een bezoek aan de oude smederij van Van de Kamp. Hier is nog alles aanwezig, wat men vroeger in het werkhuis van de smid kon aantreffen. Er werd ons gedemonstreerd, hoe een smid het ijzer heet maakte om het te kunnen omsmeden tot een hoefijzer. In de vroegere woonvertrekken is een volledig oud Brabants woonhuis-interieur te zien.

Het laatste object voor deze dag was het bezoek aan het recreatie-centrum "de Kienehoef". Wij gingen er via de houten vonder over de Dommel en de Cathalijne pad naar toe. De aanleg dateert van de tweede helft der dertiger jaren. Naast de al bestaande dennenbossen heeft men toen nog een flink gebied met velerlei sierbomen en heesters aangeplant, waar de wandelpaden doorheen slingeren en waartussen de langgerekte roeivijvers zijn gegraven. Naast het recreatie-centrum werd in 1961 een nieuw en meer modern zwembad geopend, waarna het oude grotendeels is gedempt en als kinderspeeltuin ingericht. Er is ook gelegenheid voor midget golf, trampoline enz.; er is vanzelfsprekend ook een restaurant.

Aan de andere kant van de toegangsweg ligt het goed geoutilleerd vakantie-centrum "Rijsingen" met bungalows en kampeergelegenheid. Rooij mag wel pronken met zo'n prachtgelegenheid voor recreatie.

Tegen zes uur keerden we naar onze kwartieradressen terug. Om 19 uur moesten we in Hotel van Eijk zijn voor het diner. Nadat we van het goede der aarde voorzien waren, gingen we naar de "De Harmoniezaal" van G.Hermes aan de Borchmolendijk. De aardigste attractie van deze avond was de show in Brabantse klederdrachten voor vrouwen en meisjes. August van Breugel had de leiding. Enkele dames hadden zich beschikbaar gesteld om met de poffer op, de pelerine om en de zwarte japon met de ruitjesshort op klompen door de zaal op en neer te stappen. Hetzelfde in de kapmantel, voor de zware rouw met de falie om, voor de lichte rouw met de rouwmuts. Ook de meisjesdracht tot het 20^e jaar met de zwarte muts op was te

zien.

Pater Wiro Heesters, die het in die dagen zeer druk had met de opgravingen aan het Everse parkerpad, had toch nog tijd gevonden om ons aan de hand van dia's een inleiding te geven aangaande de vroegste geschiedenis van het kerkdorp Liempde, waar wij daags daarna zouden komen. Ook werd op deze avond de quiz voor de wisselbeker uit Diessen (1961) gehouden en tevens de Bram van Brabant uit Oirschot (1966). We kregen 25 vragen te beantwoorden, de meeste over de geschiedenis van Rooij. De Heemkundekring van Beek en Donk was winnaar. Verder op de avond kregen we de gebruikelijke kampverslagen. Vrijdag 11 juli de tweede volle dag van het Werkkamp was het ook weer om 9 uur verzamelen op de Markt bij het vroegere gemeentehuis. Eerst moest een ingelast programma-punt afgewerkt worden., nl. een bezoek aan de laatste Stoomklompenfabriek in Nederland, eigenaar de gebroeders van de Laar. Het meest interessante was de enorme ketel, die voor de bezoekers nog eens extra was aangemaakt en alle machines in beweging bracht. Van hier de weg op naar het kerkdorp Olland. De christelijke oorsprong van Olland was gelegen op "de Tip", waar de splitsing is van de weg naar Boxtel en naar Gemonde. Op dit punt stond al voor 1467 een kapel, toegewijd aan Sint Petrus. Ze werd in het begin bediend door de Karthuizers, die daar in de buurt bij de Dommel een convent met 5 cellen hadden, gesticht in 1466. Na enkele tientallen jaren zijn ze daar weggetrokken en op den Eykendonk onder Den Dungen opnieuw begonnen. Bij de inname van Den Bosch in 1629 zijn ze uitgeweken naar Antwerpen. De Sint Petrus-kapel mocht na 1648 ook niet meer voor de Rooms-Katholieke Eredienst gebruikt worden. Men heeft ze wat later als school ingericht en er is nog een paar honderd jaar lager onderwijs in gegeven voor de kinderen van Olland. In 1865 werd Olland een zelfstandige parochie. De eerste pastoor, Jac.W.Smits, koos nu St.Martinus als patroon, de patroon van de moederkerk. De parochiekerk, die er nu staat, is na de oorlog gebouwd en past mooi in het omringende landschap. Haar voorgangerster was door oorlogshandelingen verwoest. Ze staat bijna een kilometer dichterbij Rooij dan de St.Petrus-kapel. Omdat het die morgen regenachtig weer was, hield August van Breugel in het kerkje van Olland zijn toespraak en behalve over de geschiedenis van Olland sprak hij daar ook over de zeer merkwaardige geschiedenis van de Bodem van Elde.

In 1314 gaf de Hertog van Brabant, Jan de Derde, een stuk grond de "Bodem van Elde" genaamd, in erfpacht aan de opwonenden, waarvan de meesten kerkelijk tot de parochie Gemonde behoorden, maar burgerlijk onder vier jurisdicties vielen, namelijk Sint Michielsgestel, Schijndel, Boxtel en St.Oedenrode. De bewoners kregen van de Hertog het gebruik van de grond, het recht vee te weiden en turf te steken. Tevens mochten zij op dat gebruik zelfstandig toezicht uitoefenen, strafverordeningen maken, tot welker naleving en handhaving alle hertogelijke rechters moesten meewerken. De bewoners van hun kant moesten aan de Hertog een jaarlijkse cijns betalen. Het bestuur over de Bodem van Elde werd van ouds gevormd door acht gezworenen, twee uit ieder der vier kerkdorpen, waaronder zij ressorteerden. Zij werden benoemd en beëdigd door de "respectieve gerechten" van deze vier dorpen. De uitgifte van Hertog Jan III werd telkens door zijn opvolgers opnieuw bekrachtigd. Na de Vrede van Munster in 1648, toen de Staten Generaal der Republiek de rechten van de hertogen verkregen, moesten de acht gezworenen meermalen de rechten der erfpachters verdedigen of toelichten. In het begin van de negentiende eeuw werd de taak van de gezworenen door de betreffende gemeenten overgenomen. Maar de twee Rooise gezworenen bestuurden hun gebied tot in 1929. Dit gebied is tot vandaag nog een langgerekt, grillig gevormd ahangsel op de kaart van de gemeente St.Oedenrode, het reikt tot in de kom van het kerkdorp Gemonde.

In deze omgeving ligt het natuurreservaat "De Geelders". Dit natuurgebied heeft een grote verscheidenheid aan flora en fauna. Alle in ons land voorkomende bomen, heesters en planten (waaronder zeldzame) treft men er aan. Zo ook velerlei vogels en zoogdieren. Maar de deelnemers van het Werkkamp konden er jammer genoeg niet van genieten, want zoals ik hiervoor al schreef, was het die morgen druilerig weer en in De Geelders is het nogal drassig terrein, zodoende kon de wandeling niet doorgaan. Als compensatie is men toen in het Café van de familie Sanders net voor de spoorweg een consumptie gaan gebruiken. (Wordt vervolgd)

Nota. Van 19 t/m 26 juli is het "Kokse Kermis". Een goede gelegenheid om naar Esdonk te wandelen en het kapelleke te bezoeken.